

Przedmiotowe Zasady Oceniania (PZO)

BIOLOGIA

w Zespole Szkół Ogólnokształcących w Kowarach

I. Metody i częstotliwość sprawdzania osiągnięć ucznia z biologii:

1. Sprawdzian pisemny	- po każdym dziale
2. Kartkówka, test	- na bieżąco
3. Praca domowa	- na bieżąco
4. Praca w grupach	- raz na semestr
5. Aktywność na lekcji	- na bieżąco
6. Odpowiedź ustna	- na bieżąco
7. Praca dodatkowa (np. referat, projekt)	- według uznania nauczyciela
8. Zeszyt przedmiotowy	- według uznania nauczyciela

II. Kryteria oceniania poszczególnych metod sprawdzania:

1. Sprawdzian pisemny	- zakres wiedzy z określonej partii materiału, działu - zapis adekwatny do wiedzy - zrozumienie tematu
2. Kartkówka, test	- zakres wiedzy z 1-3 lekcji - zrozumienie tematu
3. Praca domowa	- terminowość - zgodność z założeniami - estetyka wykonania - inwencja własna
4. Praca w grupach	- wkład w pracę grupy - realizacja zadania - umiejętność korzystania z pomocy dydaktycznych - oryginalność rozwiązania
5. Aktywność na lekcji	- zgodność wypowiedzi z tematem - częstotliwość wypowiedzi
6. Odpowiedź ustna	- zakres wiedzy z 1-3 lekcji - poprawność stosowanej terminologii
7. Praca dodatkowa -projekt, referat, doświadczenie biologiczne, rozpoznawanie wybranych roślin w terenie itp.	- oryginalność pomysłu - zgodność z założeniami - umiejętność korzystania z pomocy dydaktycznych
8. Zeszyt przedmiotowy	- poprawność merytoryczna i językowa - systematyczność i estetyka

Tabela 1 Metody sprawdzania osiągnięć uczniów

III. Wymagania edukacyjne

- **Wymagania konieczne (K)** – dotyczą zapamiętywania, czyli gotowości ucznia do przypomnienia sobie podstawowych definicji i pojęć. Zdobyte wiadomości i umiejętności są niezbędne do dalszego kontynuowania nauki biologii.
- **Wymagania podstawowe (P)** – dotyczą zrozumienia wiadomości. Oznacza to, że uczeń potrafi samodzielnie omawiać proste związki i zależności biologiczne.
- **Wymagania rozszerzające (R)** – dotyczą stosowania wiadomości i umiejętności w sytuacjach typowych. Oznacza to, że uczeń rozumie i biegle posługuje się terminologią biologiczną oraz samodzielnie rozwiązuje typowe zadania problemowe o podwyższonym stopniu trudności.
- **Wymagania dopełniające (D)** – dotyczą stosowania wiadomości i umiejętności w sytuacjach problemowych. Uczeń stawia hipotezy i wyciąga wnioski z obserwacji i eksperymentów, rozwiązuje problemy w sytuacjach nietypowych. Często posiada wiadomości ponadprogramowe, związane programowo z treściami nauczania.

IV. Kryteria wymagań na poszczególne oceny:

- **Ocenę celującą** otrzymuje uczeń, który:
  - opanował w wysokim stopniu wiedzę i umiejętności z biologii określone programem nauczania,
  - samodzielnie i twórczo rozwija własne uzdolnienia, wykazuje szczególne zainteresowanie przedmiotem,
  - biegle posługuje się zdobytymi wiadomościami w rozwiązywaniu problemów teoretycznych lub praktycznych z programu nauczania biologii,
  - jest bardzo aktywny, chętnie podejmuje się prac dodatkowych,
  - osiąga sukcesy w konkursach i olimpiadach na szczeblu wyższym niż szkolnym,
  - spełnia wymagania konieczne, podstawowe, rozszerzające i dopełniające.
- **Ocenę bardzo dobrą** otrzymuje uczeń, który:
  - opanował wiedzę i umiejętności określone programem nauczania biologii w danej klasie,
  - sprawnie posługuje się zdobytymi wiadomościami, swobodnie operuje faktami i dostrzega związki między nimi,
  - rozwiązuje samodzielnie problemy teoretyczne i praktyczne ujęte programem nauczania,
  - aktywnie uczestniczy w lekcjach biologii,
  - spełnia wymagania konieczne, podstawowe, rozszerzające i dopełniające.
- **Ocenę dobrą** otrzymuje uczeń, który:
  - opanował w znacznym stopniu wiadomości i umiejętności określone programem nauczania biologii w danej klasie,
  - poprawnie stosuje i interpretuje wiadomości, rozwiązuje samodzielnie typowe zadania teoretyczne lub praktyczne, trudniejsze zadania wykonuje z pomocą nauczyciela,
  - sprawnie, ale nie zawsze precyzyjnie posługuje się odpowiednią terminologią,
  - wykazuje się aktywnością na lekcjach,
  - spełnia wymagania konieczne, podstawowe i rozszerzające.

- **Ocenę dostateczną** otrzymuje uczeń, który:
  - opanował wiadomości i umiejętności w zakresie podstawowym,
  - posługuje się podstawową terminologią biologiczną,
  - stara się rozwiązywać zadania problemowe, do sukcesu potrzebuje jednak pomocy nauczyciela,
  - wykazuje zadowalającą aktywność na lekcjach biologii,
  - spełnia wymagania konieczne i podstawowe.

- **Ocenę dopuszczającą** otrzymuje uczeń, który:
  - opanował wiadomości i umiejętności w zakresie koniecznym, niezbędne w dalszej nauce przedmiotu,
  - prezentuje wiadomości chaotycznie, z licznymi błędami,
  - nie rozwiązuje zadań problemowych,
  - wykazuje minimalną aktywność na lekcjach biologii,
  - spełnia wymagania konieczne.

- **Ocenę niedostateczną** otrzymuje uczeń, który:
  - nie opanował wiadomości i umiejętności zawartych w programie nauczania biologii, które są konieczne do dalszego kształcenia,
  - nie zna podstawowych pojęć biologicznych, nie potrafi, nawet przy pomocy nauczyciela, rozwiązać zadań o niewielkim stopniu trudności,
  - prezentuje bierną postawę na lekcjach biologii, nie wykazuje najmniejszej chęci do współpracy w celu uzupełnienia braków i poprawy ocen cząstkowych,
  - nie spełnia wymagań koniecznych.

V. Umowa NAUCZYCIEL - UCZEŃ:

1) PUNKTUALNOŚĆ

- Obowiązkiem ucznia jest punktualne stawiennictwo na lekcje biologii.

2) PRZESTRZEGANIE ZASAD KULTURY

I ZASAD KORZYSTANIA Z TELEFONÓW KOMÓRKOWYCH

- Uczeń zobowiązany jest do kulturalnego zachowania w odniesieniu do nauczyciela biologii i pozostałych osób w klasie, przede wszystkim do wzajemnego szacunku, życzliwości oraz szanowania prawa innych do zdobywania wiedzy.
- Uczeń ma również obowiązek przestrzegać zasad korzystania z telefonów komórkowych – wyłączyć (ewentualnie wyciszyć) i schować telefon, nie korzystać z niego w trakcie lekcji biologii, chyba że za zgodą nauczyciela, w celach dydaktycznych.

3) ODPOWIEDNIE PRZYGOTOWANIE SIĘ DO LEKCJI BIOLOGII

- Uczeń ma obowiązek rzetelnego przygotowania się do lekcji biologii, co oznacza:
  - ✓ posiadanie zeszytu przedmiotowego i podręcznika na każdej lekcji,
  - ✓ odrobienie zadania domowego,
  - ✓ przygotowanie się do odpowiedzi ustnej lub pisemnej (kartkówka) z 1-3 ostatnich lekcji,
  - ✓ przygotowanie się do pracy pisemnej: sprawdzianu z określonej partii materiału (działu), zapowiedzianej wcześniej przez nauczyciela i odnotowanej w dzienniku elektronicznym.

4) ZGŁASZANIE NIEPRZYGOTOWANIA

- Uczeń ma prawo zgłosić raz w semestrze nieprzygotowanie do zajęć z biologii.
- Nieprzygotowanie zgłasza się na początku lekcji, po wejściu do sali lekcyjnej. Jest ono odnotowane w dzienniku elektronicznym jako „np”.
- Zgłoszenie nieprzygotowania w momencie wywołania ucznia do odpowiedzi jest równoznaczne z otrzymaniem oceny niedostatecznej.

- Zgłaszanie nieprzygotowania nie dotyczy sprawdzianów pisemnych i zapowiedzianych kartkówek.

5) **FORMY PISEMNE PODLEGAJĄCE OCENIANIU:**

- **SPRAWDZIANY (czas trwania: 45 minut)**

- ✓ Przeprowadzane są po zakończeniu określonej partii materiału.
- ✓ Zapowiedziane przez nauczyciela minimum tydzień wcześniej i odnotowane w dzienniku elektronicznym.
- ✓ Nauczyciel powinien ocenić sprawdzian (w formie zadań zamkniętych) w terminie dwóch tygodni. Nie dotyczy to sytuacji losowych – np. długa choroba nauczyciela czy okres przerw świątecznych.
- ✓ Uczeń, który nie przystąpił do sprawdzianu z powodu usprawiedliwionej nieobecności, ma prawo do zaliczenia tego sprawdzianu, w terminie uzgodnionym z nauczycielem, nie później, niż w ciągu dwóch tygodni od ustania przyczyny nieobecności i powrotu do szkoły.
- ✓ W przypadku ucznia, który nie przystąpił do sprawdzianu i jego nieobecność jest nieusprawiedliwiona nauczyciel, po powrocie ucznia do szkoły, może zlecić niezwłoczne przystąpienie do sprawdzianu zaliczeniowego, z tego samego zakresu wiadomości i umiejętności, bez uprzedniego uzgadniania terminu.
- ✓ Poprawiane mogą być każde oceny, które nie satysfakcjonują ucznia. Uczeń ma możliwość jednokrotnej poprawy oceny.
- ✓ Ocena uzyskana podczas poprawiania oceny jest wpisywana do dziennika w miejsce poprzedniej, pod warunkiem, że jest ona wyższa.
- ✓ Ponowna ocena niedostateczna nie jest wpisywana do dziennika.
- ✓ W przypadku niesamodzielnej pracy ucznia podczas sprawdzianu, uczeń otrzymuje ocenę niedostateczną bez możliwości poprawy.

- **KARTKÓWKI (czas trwania: do 20 minut)**

- ✓ Obejmują zakres wiadomości i umiejętności z 1-3 ostatnich tematów lekcji, mogą być w formie testu.
- ✓ Kartkówki nie muszą być zapowiadane. Traktowane są jako odpowiedzi w formie pisemnej.
- ✓ Nie przewiduje się poprawiania ocen z kartkówek, ponieważ są one bieżącą informacją dla nauczyciela na temat aktualnego stanu wiedzy i umiejętności ucznia, systematyczności nauki.
- ✓ Jeśli liczba ocen niedostatecznych z kartkówki przekroczy 50% to kartkówka może być anulowana przez nauczyciela.
- ✓ W przypadku niesamodzielnej pracy ucznia podczas kartkówki, uczeń otrzymuje ocenę niedostateczną.

6) **ODPOWIEDZI USTNE**

Odpowiedzi ustne mają formę rozmowy nauczyciela z uczniem, podczas której nauczyciel dokonuje kontroli osiągnięć dydaktycznych ucznia. Ocenie podlega zakres wiedzy z 1-3 lekcji oraz stosowanie właściwej terminologii biologicznej. Nie przewiduje się poprawy ocen z odpowiedzi, ponieważ jest to forma sprawdzenia bieżących wiadomości, która weryfikuje systematyczność nauki.

7) **ZADANIA DOMOWE**

Zadania domowe są źródłem informacji dla nauczyciela jak efektywny jest jego proces nauczania. Wspomagają u każdego ucznia samodzielność. Powinny być przez nauczyciela sprawdzone. Mogą podlegać ocenie.

8) ZESZYT PRZEDMIOTOWY

Zeszyt przedmiotowy powinien być prowadzony systematycznie i estetycznie. Może być oceniany. W przypadku nieobecności, uczeń uzupełnia notatki z lekcji.

9) UDOSTĘPNIANIE PRAC PISEMNYCH

Oceny wpisywane są do dziennika elektronicznego. Są jawne dla ucznia i rodziców/opiekunów prawnych. Uczniowie zapoznają się z wynikami prac pisemnych na lekcji biologii, ustala się ewentualny termin poprawy. Sprawdzone i ocenione prace kontrolne mogą być udostępnione rodzicom w szkole podczas umówionego spotkania z nauczycielem lub drogą mailową w formie skanu pracy albo przez fotografię swojej pracy przez ucznia. Prace pisemne przechowywane są przez nauczyciela, jako dokumentacja, do końca roku szkolnego.

10) KLASYFIKACJA

- Uczeń, który opuścił 50% i więcej zajęć w semestrze jest nieklasyfikowany i ma obowiązek przystąpić do egzaminu klasyfikacyjnego
- Nie ma możliwości poprawiania ocen na tydzień przed klasyfikacją.

11) NIEOBECNOŚCI

- Uczeń nieobecny w szkole z powodu choroby powyżej dwóch tygodni, uzgadnia z nauczycielem termin uzupełnienia braków i formy pomocy.
- Uczeń nieobecny jeden dzień, ma obowiązek przyjść na następną lekcję przygotowany.

12) AKTYWNOŚĆ

- Za aktywną pracę na lekcji, dbałość o wystrój i estetykę gabinetu biologicznego, uczeń otrzymuje „+”. Trzy plusy są równoważne ocenie bardzo dobrej.
- Za brak pracy na lekcji uczeń otrzymuje „-”. Trzy minusy to ocena niedostateczna.
- Za szczególne osiągnięcia na lekcji, błyskotliwe pomysły, współpracę w grupie, pomoc kolegom, uczeń może od razu otrzymać ocenę bardzo dobrą.
- Za ewidentny, celowy brak pracy na lekcji, uczeń może otrzymać ocenę niedostateczną.

13) OCENIANIE PRAC PISEMNYCH WEDŁUG SKALI PROCENTOWEJ:

Ilość punktów w Szkole Branżowej	Ilość punktów w Liceum, OPW	Ocena
0 – 30%	0 – 40%	niedostateczny (1)
31 – 50%	41% - 50%	dopuszczający (2)
51 – 74 %	51% - 74%	dostateczny (3)
75 – 90%	75% - 90%	dobry (4)
91 – 100%	91% - 100%	bardzo dobry (5)
100% + zad. dodatkowe	100% + zad. dodatkowe	celujący (6)

Tabela 2 Skala procentowa ocen

14) ŚREDNIA WAŻONA

Metody sprawdzania osiągnięć ucznia	Waga ocen
	Szkoła Branżowa, LO, OPW
Sprawdzian pisemny- S - w dzienniku oznaczony <u>kolorem czerwonym</u>	3
Kartkówka- K - w dzienniku oznaczona <u>kolorem zielonym</u>	2
Odpowiedź ustna - O - w dzienniku oznaczona <u>kolorem czarnym</u>	2
Praca dodatkowa- PRO (projekt, referat, doświadczenie biologiczne i in.) - w dzienniku oznaczona <u>kolorem czarnym</u> , waga zależy od stopnia trudności zadania	2-3
Zadanie domowe- D - w dzienniku oznaczone <u>kolorem czarnym</u>	1
Praca na lekcji (aktywność)- A - w dzienniku oznaczona <u>kolorem czarnym</u>	1
Praca w grupach - G - w dzienniku oznaczona <u>kolorem czarnym</u>	1
Prowadzenie zeszytu- Z - w dzienniku oznaczone <u>kolorem czarnym</u>	1
Ocena śródroczna (za I semestr) - SEM - w dzienniku oznaczona <u>kolorem fioletowym</u>	3
Konkursy	Konkursy: 2 – laureat konkursu szkolnego 3 – laureat konkursu powiatowego 4 – laureat konkursu wojewódzkiego

Tabela 3 Waga ocen

- Ocenę śródroczną i roczną uczeń otrzymuje według zasady średniej ważonej, która uwzględnia wagę otrzymywanych przez ucznia ocen wg poniższych kryteriów:

$$\text{Średnia ważona} = \frac{(\text{ocena} \times \text{waga}) + (\text{ocena} \times \text{waga}) + \dots}{\text{suma wag ocen}}$$

Przykład:

dobry (4) ze sprawdzianu (waga oceny ze sprawdzianu: 3)

bardzo dobry (5) z kartkówki (waga oceny z kartkówki: 2)

dostateczny (3) z odpowiedzi ustnej (waga oceny z odpowiedzi: 2)

dobry (4) - ocena za I semestr (waga oceny za I semestr: 3)

$$\text{Średnia ważona} = \frac{(4 \times 3) + (5 \times 2) + (3 \times 2) + (4 \times 3)}{3 + 2 + 2 + 3} = \frac{12 + 10 + 6 + 12}{10} = \frac{40}{10} = 4,0 - \text{ocena końcowa: dobry}$$

Ocnom końcowym przydziela się następujące średnie ważone:

	Szkoła Branżowa	Liceum, OPW
Niedostateczny (1):	1,0 - 1,5	1,0 - 1,7
Dopuszczający (2):	1,6 - 2,7	1,8 - 2,7
Dostateczny (3):	2,8 - 3,7	2,8 - 3,7
Dobry (4):	3,8 - 4,5	3,8 - 4,5
Bardzo dobry (5):	4,6 - 5,5	4,6 - 5,5
Celujący (6):	5,6 - 6,0 + udział i sukcesy w konkursach i olimpiadach biologicznych pozaszkolnych (sukcesy minimum na etapie powiatowym)	5,6 - 6,0 + udział i sukcesy w konkursach i olimpiadach biologicznych pozaszkolnych (sukcesy minimum na etapie powiatowym)

Tabela 4 Oceny końcowe według średnich ważonych

VII. Podejście do oceniania osiągnięć uczniów:

1. Ocenianie dydaktyczne – to takie, w którym jedynym kryterium są wymagania programowe.
2. Ocenianie społeczno-wychowawcze. W przypadku niektórych uczniów, obok wymagań programowych jako głównego kryterium, przy ocenie można uwzględnić inne kryteria: sytuacja rodzinna ucznia i jego warunki życiowe, plany zawodowe, stan zdrowia.
3. Komentarz do ocen. Na prośbę ucznia nauczyciel powinien ustnie uzasadnić otrzymaną przez niego ocenę i wskazać sposób dalszego postępowania.

VIII. Ustalenia końcowe:

1. Przedmiotowe zasady oceniania z biologii obowiązują nauczyciela biologii w ZSO w Kowarach. Podlegają ciągłej ewaluacji.
2. O wymaganiach edukacyjnych nauczyciel informuje uczniów na początku roku szkolnego.
3. Wymagania edukacyjne na poszczególnych etapach kształcenia są załącznikiem niniejszego dokumentu.